

LIVSMEDELSFÖRETAGEN
The Swedish Food Federation

Utgångspunkter för avtalsförhandlingarna 2017

Svensk ekonomi upplever en tudelad utveckling för närvarande. Den inhemska sektorn går starkt medan exportberoende sektorer har det betydligt tuffare. Produktionsvolymerna inom svensk tillverkningsindustri har under 2016 (jan-okt) endast utvecklats svagt positivt, vilket är starkt kopplat till en vikande varuexport under samma period. På en världsmarknad karakteriserad av betydligt försiktigare handelstillväxt har Sveriges varuproducerande företag dessutom tappat marknadsandelar. En lågt värderad svensk krona har inte lyckats bidra till att lyfta exporten.

Förmodligen kommer den globala marknaden att växa något snabbare i jämförelse med vad den har gjort hittills i år. Det finns dock flera hinder för en ljusare utveckling. Till stora delar hör dessa ihop med de oväntade händelserna i Storbritannien (Brexit) och USA (att Donald Trump vann presidentvalet), där vi ännu inte sett resultaten i termer av tillväxt och handelsflöden. Inom EU och Eurozonen finns ytterligare störningsfaktorer som riskerar att tynga tillväxten under 2017. Bankfrossan i Italien och fortsatta bekymmer för flertalet av de djupt skuldsatta Euroländerna i södra Europa är en del. En annan är hur det kommer att gå i det kommande franska presidentvalet. Om Le Pen går ut som vinnare ställs EU-samarbetet inför ännu större utmaningar. Sammantaget ser ändå omvärldsutsikterna det kommande året/åren ut att ge ett visst stöd för en svagt positiv utveckling för svensk export, men det är en balansakt på slak lina.

Svensk livsmedelsindustri upplever nya marknadsförhållanden för närvarande, där exporten tar ett steg tillbaka och den inhemska ett steg framåt. En svag krona samt ett ökat konsumentintresse för det svenskproducerade kan sägas ha gett livsmedelsproduktionen välkommen draghjälp på hemmaplan under det senaste året. Ändå har produktionsvolymerna utvecklats negativt (-1 procent jan-okt). Produktiviteten utvecklades svagt positivt under första kvartalet för att sedan vika ner under andra och tredje kvartalet. Helåren 2014 och 2015 var också negativa ur produktivitetssynpunkt, -7,8 respektive -1,9 procent.

Konkurrensen i Sverige om slutkunden är fortsatt global. Med en importandel på 50 procent, måste svenska leverantörer hela tiden vara på tå för att inte riskera att bli "utbytta" mot någon leverantör från övriga Europa. I Sveriges absoluta närhet återfinns alltfler kompetenta konkurrenter i rena lågkostnadsländer, vilka på kort tid tagit

betydande marknadsandelar inom svensk dagligvaruhandel.

Utmaningarna framåt för svensk livsmedelsproduktion handlar till stor del om att få upp produktionsvolymerna, som sjunkit succesivt sedan 2010. Totalt har de minskat med cirka 20 procent under perioden. Viktiga steg för att lyckas med det är att vända den svaga exportutvecklingen från de senaste två åren och att återta förlorade marknadsandelar på hemmamarknaden. Det kräver i sin tur att branschen ökar sina investeringar i FoU, maskiner och kompetenshöjande åtgärder. Samtidigt är det avgörande att företagen har en tydlig kostnadskontroll. Arbetskraftskostnaderna kan inte tillåtas dra iväg i snabbare takt än i vår omvärld. Under de senare åren har ökande arbetskraftskostnader bidragit till vikande produktionsvolym, sjunkande förädlingsvärden och färre antal sysselsatta. Svensk livsmedelsindustris konkurrenskraft är beroende av att arbetskraftskostnaderna hålls tillbaka. Kollektivavtalens löneavtal måste även beakta lokala förutsättningar och ha ingångslöner som möjliggör fler nyanställningar.

Konkurrenskraften är också beroende av att företagen kan anpassa produktionen till ändrade förutsättningar, varierad efterfrågan m.m. Därför måste bl.a. kollektivavtalens arbetstidsregler avspegla de lokala förutsättningarna.

Vidare vill Livsmedelsföretagen se ökad samverkan kring frågor som rör produktivitet och arbetsmiljö. Under de senaste åren har antalet allvarliga arbetsolyckor stigit kontinuerligt. Denna utveckling är inte bara olycklig för de drabbade individerna, utan kan även medföra att det blir svårare att attrahera ny personal till branschen.

Organisatoriska faktorer såsom delaktighet, kontroll och tydlighet inverkar både på produktivitet och arbetsmiljö. Ett medvetet och strukturerat arbete med dessa faktorer kan både förbättra produktiviteten och arbetsmiljön i företagen.

Livsmedelsföretagen vill att parterna gemensamt främjar ett konkret stöd till företagen i branschen, t.ex. uppbyggnad av ett arbetsplatsnära och innovativt lärande. En framgångsrik samverkan kring arbetsmiljö och produktivitet kan bidra till både hållbart arbetsliv och konkurrenskraftiga företag i livsmedelsindustrin.

Livsmedelsföretagens yrkanden mot Unionen, Sveriges Ingenjörer och Ledarna i avtalsrörelsen 2017

Lönebildningsavtalen

Krav som avser Unionen och Sveriges Ingenjörer

- Införande av alternativt löneavtal i vilket de lokala parterna helt frikopplar sig från det centrala lönebildningsavtalet.

Krav som avser Unionen

- Innehållet i lönebildningsavtalet 3:5 flyttas till 3:6.
- Individgaranti tas bort i lönebildningsavtalet.

Allmänna anställningsvillkor

A. Anställning

Översyn av anställningsformer med syftet att modernisera dessa utifrån verksamhetens behov.

B. Semester

Vid sammanfallande intjänandeår och semesterår kan arbetsgivaren fullt ut återkräva, och mot lön och andra ersättningar kvitta, för mycket utbetald semesterlön.

C. Föräldralön

Revidering av reglerna avseende föräldralön.

Bilaga 1: Förskjuten arbetstid, jourtid och beredskap

- Pingsthelgen ska inte längre ersättas med lägre divisor.

Bilaga 2: Arbetstidsavtalet m.m.

- Allmän övertid ska kunna tas ut med 200 timmar per år (§ 2 mom 7:2).
- Övertidstimmar som ersätts med kompensationsledighet kan återföras till övertidsutrymmet utan begränsning (§ 2 mom 7:4).
- Extra övertid ska inte fordra överenskommelse med tjänstemannaklubben, utan kan tas ut efter överenskommelse med tjänstemannen (§ 2 mom 7:6).

Bilaga 5: Arbetstidsförkortning och deltidspension

- Reglerna omformuleras så det framgår att huvudregeln är att beloppet på arbetstidskontot ska användas till pensionspremie om inte lokal överenskommelse träffas om annat.
- Det pågår diskussioner om förändringar av regelverket för deltidspension, av vissa kallat flexpension. Med anledning av att diskussionerna inte är slutförda förbehåller sig Livsmedelsföretagen rätten att komplettera och precisera yrkanden hänförliga till detta regelverk.